

23è CICLE DE SORTIDES DE CONÈIXER EL PLA DE L'ESTANY

4a sortida – diumenge 14 de desembre de 2025

Centre d'Estudis Comarcals i Centre Excursionista de Banyoles

CRESPIÀ

Sant Bartomeu del Portell, forn de calç del Pla de les Arenes, pedrera de Cal Taco (Incarcal), rentador del Regadiu, forn de calç del bosc de Ginestera, els Quatre Camins, el Portell.

Deixem els vehicles a l'aparcament de la plaça Major, proper a l'església de Santa Eulàlia. Comencem a caminar pel carrer de la Coma tot allunyant-nos del nucli del poble. En el recorregut que farem avui, seguirem bona part del Sender de Ponent, una ruta ben senyalitzada per l'Ajuntament de Crespià.

Molt aviat, un camí elevat sobre el Fluvià ens deixa veure la vall d'aquest riu i ens permet contemplar el plàcid pas de la seva aigua.

Ens desviem per arribar-nos a fer una mirada a les ruïnes de **Sant Bartomeu del Portell**. Aquesta ermita, dels s. XII-XVII, era una església antigament d'una nau, de capçalera semicircular i amb dues capelles laterals en el transsepte. La base del mur de la façana occidental, així com els vestigis de la porta d'accés, corresponen a una reforma tardana dels segles XVI-XVII. No conserva la coberta. Al centre de l'absis s'identifica part d'una finestra de doble esqueixada. L'absis s'obre a partir d'un plec doble en degradació. La capella septentrional del transsepte seria la més ben preservada. S'hi pot veure l'arrencada de la volta de mig punt, una finestra d'una esqueixada amb llinda d'arc retallat i una obertura rectangular esbiaixada. La capella meridional evidencia una coberta de volta amb un cos afegit, que podia haver estat la sagristia. Entre el transsepte i l'inici de la nau es conserva la base de l'arc toral. L'aparell no és del tot homogeni en tota l'obra d'origen romànic, però en la seva majoria són carreus de travertí ben tallats i repicats, disposats en filades. En un document de 1397 se la identificava com Sant Bartomeu de Basset. A mitjans del segle XVI ja era en ruïnes però va ser reconstruïda. L'any 1828 ja consta com a totalment derruïda.

Bona part de l'itinerari d'avui transcorre dins d'un bosc mixt mediterrani, com ara el bosc de Can Guixeres que anem travessant abans de baixar decididament a tocar el riu, en l'indret anomenat la Salida. Aquí, les arbredes hi són predominants i tenim les aigües del Fluvià ben a prop. Ens apartem del riu tot travessant el pla de les Arenes. Quan el camí comença a pujar, a l'esquerra, trobem el **forn de calç del Pla de les Arenes**. El forn és de forma circular, amb 3,40 metres de diàmetre i 2,70 metres d'alçada de murs. Rest a dempeus la part del talús, però no queda res de la part de l'accés. Al costat sud, on hi hauria hagut la boca, encara hi queda una pedra original.

Seguint camí arribem a la **pedrera de Cal Taco (Incarcal)** un important jaciment paleontològic descobert a la segona meitat del segle XX arran de l'activitat extractiva iniciada per l'empresa Incarcal per obtenir material calcari per fabricar ciment. La pedrera es va formar durant el pleistocè

inferior en el fons d'un llac tranquil i d'aigües temperades, que produïa una sedimentació constant i continuada. Posteriorment, durant el pleistocè superior, quan ja s'havia retirat el gran llac, es van formar una sèrie de dolines o pous, de diàmetres variables, que en superfície originaven estanyols. Aquestes dolines, de cap a 1,5 M d'anys d'antiguitat, es van reomplir d'argiles i restes òssies dels animals que vivien a prop d'aquest espai en aquelles èpoques. Les extraccions de pedra que es van anar fent durant anys van permetre la descoberta de nombrosos fòssils de plantes i animals. Arran de les intervencions paleontològiques iniciades de forma sistemàtica el 1984 es van poder documentar abundants restes de fulles

d'arbres i d'animals

vertebrats, entre els quals destaquen l'esquelet d'un rinoceront (*Stephanorhinus etruscus*) i el crani d'un tigre de dents de sabre (*Homotherium latidens*). Al llarg de les excavacions també s'han pogut recuperar diverses llavors i motlles de fruits de noguera (*Juglans regia*) molt ben fossilitzats, i que representen la primera troballa documentada de nous a la Península Ibèrica.

Trenquem en direcció al **rentador del Regadiu de Can Teixidor**, una bassa rectangular amb una partió en direcció nord-sud per separar-la de la zona seca on rentaven les dones. S'emplenava amb l'aigua de la propera riera de Can Noguera. En paral·lel a la paret sud del rentador hi havia el canal de desguàs cap al rec, i en la paret est hi havia dos forats que duïen l'aigua a un hort proper, per això el nom del Regadiu. En l'actualitat el mur de partió que separava la zona seca està força malmès.

Al cap d'uns tres-cents metres d'haver creuat la riera de Can Noguera i a l'esquerra del camí, trobem el **forn de calç del bosc de Ginestera**. De forma circular, amb 3 metres de diàmetre i 3 metres d'alçada dels murs, i la porta orientada al sud-est. Encara en resten dempeus bona part de les parets.

Arribem a una cruïlla remarcable: **els Quatre Camins**. Nosaltres agafarem el que ens anirà duent de tornada al poble, tot travessant aviat la riera de Can Vellana.

Assolim un punt elevat on se'ns obre una esplèndida panoràmica. A sota tenim Can Ginestera, una masia arranjada com a allotjament de turisme rural. Val la pena fer una breu aturada en aquest espai obert per contemplar les vistes que tenim des d'aquest mirador privilegiat sobre la vall del Fluvià i les muntanyes de la Garrotxa i el Pirineu.

Ja a prop del poble, arribem al **Portell**, un collet remarcable. El vistent campanar de l'església de Crespià ens fa palès que ja ens estem acostant al final del nostre recorregut. Haurem caminat uns vuit quilòmetres, amb uns 150 m. de desnivell.